

92836

Na
valovih južnega morja.

PRAVLJICA.

Prosto poslovenil

Ignacij Hladnik.

V Ljubljani 1883.

Založil in prodaja Jan. Giontini.

Natisnil Maks Šeber v Postojni.

11/11 A. V. 25/4 1883

92836

92836

D 1776 | 1949

8. Vred

Na valovih južnega morja.

I.

Iz morske pristaje nekega amerikankega mesta odjadral je leta 18 . . trijarbolnik v širjavo tihega morja. Ladijo vodil je kapitan Levis, ki je bila tudi njegova, in je bil toraj popolnoma samostojen gospodar na ladiji. Ladija bila je pa namenjena v južno morje morske some loviti.

Kapitan bil je srednje velikosti, zago-relega obličja in krepke postave, ladijo vodil ali kermil je vedno sam, in še čas mu je ostajal, da je lahko se razgovarjal s svojo ženo in petnajstletnim sinom.

„V dveh mescih bomo v pristaji sv. Frančiška,“ reče Levis.

„Bog daj!“ odgovori žena. V Valparajzu se mi je poslednji čas že pusto zdelo in veselim se že kmalo viditi svoje sorodnike, posebno svojo sestro. Tudi Viljemu

bode koristilo še nekoliko časa višje šole obiskovati.“

Mož ji prikima, potem pa kliče z glasno besedo svoje mornarje na delo. Imel je le štiri ljudi na ladiji in mislil jih je pri prvi priložnosti več dobiti. Mornarji morali so pridno delati, ker na „Albatrosu“ (tako je bilo ladiji ime) potrebovalo se je v viharju 12 krepkih mornarjev.

Pod dobro vajeno roko kapitanovo prišla je ladija kmalo iz pristanišča v prosto morje. Ugodni veter uprl se je v jadra in ladija letela je ko blisk prek morske planjave. Vedno bolj se jim je zgubljavala suha zemlja spred oči, in vedno gledal je Viljem tje in tudi potem še nekoliko časa, ko so se tudi že poslednje gore zgubile mu spred oči. Milo se mu je storilo in solzne oči je imel, zakaj? Preživel je tam vso svojo mladost, naj lepši leta svojega nedolžnega življenja, in morda je nikdar več ne bode videl.

Kapitan storil je svoje delo in iskal je žene. Mati Klara šla je v svojo kajito in le Viljem bil je očetu še na strani, zamišljen v svojo prihodnost. Oče stopi k njemu in mu položi roko na ramo, rekoč: „To je tvoje prvo potovanje Viljem, in pri tem se bodeš

izučil vseh mornarskih vednost, kolikor jih je potreba dobremu mornarju.“

„Večkrat sem bil že daleč na morju,“ odgovori Viljem, „a tako daleč še nikdar ne, da bi suhe zemlje ne videl.“

„Morske some loviti je težavno in tudi nevarno delo, donaša pa tudi mnogo dobička. Upam, da bomo kmalu katerega dobili.“

„Oče, ali mi niste tudi že pravili, da se som v brambo postavi.“

„Večkrat sem to že sam skusil, a nikdar še pri tem, Bogu bodi hvala, nisem prišel v smrtno nevarnost.“ Naj bolj divjega pa je dobil moj prijatelj Deblojs, kapitan ladije „Ane-aleks“.

„Oče, prosim, povejte mi no tisto prigodbo.“ Naslonivši se na ograjo ladije začel je oče tako-le: „Zgodaj nekega jutra, ugle dal je Deblojs velikega soma, temu je sledil v dveh čolnih in bilo je v vsakem čolnu devet mož. Sam je držal ost ali sulico v rokah, da bi jo zasadil velikanu v herbet. Ko se som približa, vrže sulico, katera je obtičala globoko v herbtu soma; takoj se je potopil, pa lé za nekoliko časa, ker naenkrat se strese čoln in som ga je z enem udarcem razdrobil. Le s težavo so se rešili na drugi čoln. Poslali pa so jim

iz ladije, videvši nevarnost, nov čoln in tako je šel Deblojs zopet nad soma. Ko pa som zapazi, da ga preganjajo, šine proti čolnu, ga razdrobi z silnimi vdarci in se skrije pod vodo. Le s težavo so se mornarji zopet rešili. Ko vidi Deblojs, da tako nič ne bode storil, zasledoval ga je z ladijo, ker menil je, da ladije som ne bode mogel razbiti; v kratkem so ga zapazili in som je imel zopet eno sulico v herbtu, takoj se je potopil in dolgo ga nij bilo iz vode. Ker je pa ta lov skoraj celi dan trajal in se je že mračilo, sklenil je Deblojs lov opustiti, a vendar je še stal s sulico v rokah na kermilu in čakal ako se som vendar le prikaže, mu dati poslednjo, a smrtno sulico. Naenkrat pa se ladija strese, kot bi bila na skalo zadela. Deblojs hiti v spodnji del in vidi, da ima ladija veliko luknjo, komaj so se še rešili v čolne. K sreči pride drugo jutro ladija mimo njih in rešili so se tako gotove smrti. Meni je to prigodbo Deblojs sam večkrat povedal, in ker sem že tudi jaz sam take vrste some skusil, bodi prepričan, da je to resnica!“ Skončavši povest, šla sta z Viljemom k materi, ker ju je že težko pogrešala.

III.

Več tednov je preteklo, od kar so bili na morju. Ugodni veter pospešil je tek ladije, in pustila je že veliko daljave za saboj. Viljem se ni ganil od svojega očeta, kadar je bil ta na krovu, oče je pa imel nad njim veliko veselje. Viljem se je kmalu priučil vseh mornarju potrebnih znanost in pri plezanju bil je spretnejši od starejših mornarjev. Znal je kmalu izračuniti, kje se nahajajo in tudi v ugodnem vremenu je že kermil ladijo in vodil. Nekega dne, ko je oče Viljemu neko skrivnost pri kermilu razkladal, zaupil je čuvaj iz vrha jarbole, da se bliža ladija od severnozahodne strani.

„Oče, jaz jo že vidim, a biti mora zelo pokvarjena, ker viditi je, da nima nobene jarbole,“ reče Viljem veselo.

„Res je, kakor praviš,“ reče oče, ki je na daljnogled opazoval. Vravnal je ladijo potem bolj na ono stran, in v pol uri so prišli do razbite ladije. Na ladiji ni bilo videti žive duše in vse je bilo bolj mrtvaški trugi podobno, kot pa ladiji. Levis šel je z Viljemom in s tremi mornarji v čoln, da se prepriča, kaj je. Prišedši do ladije, so

previdno splezali na krov in v znotranji del ter videli so, da le še nekoliko časa in potopila se bode. Na ladiji ležali so trije zamorci in en evropejec v nezavesti, a življenje je bilo še v njih. Nesli so jih v čoln in odrinili so ž njimi na svojo ladijo, kjer se jim je čez nekoliko časa posrečilo jih predramiti. Levis pa je bil mož, ki je razumel ljudi porabiti, takoj drugi dan jih pokliče pred-se. Ko so prišli pred njega, zahvalil se je za vse tri skupno evropejec, ki je bil po obleki soditi najbrž kak Irec. Bil je velike in močne postave, črnih las in sivih oči, obličje pa je imel skoraj zaupno. Nij čakal, da bi ga kedo vprašal, kedo da je; začel je sam: „Gospod, moje ime je Marengo, po rodu sem Irec in bil sem sedaj kermilec na onej razdrti ladiji, z lesom naloženi in namenjeni v pristajo sv. Frančiška.“ Viljem, ki je poleg očeta stal, zapazil je, da je eden zamorcev med tem zelo nezaupno pogledoval nanj, ko je Marengo tako pripovedoval; in sklenil je to očetu povedati. In na vprašanje kapitanovo, ali hočejo pri njem delati in služiti, odgovorili so enoglasno „ja.“ Zahvalili so se še jedenkrat za dobroto njim storjeno in šli so potem vsaki na svoje mu odkazano mesto. Viljem pa je očetu precej

povedal, kar je videl. „Prav imaš,“ reče oče, „da si tako pazljiv in skerben. Da meniš, Marengo ni zaupanja vreden, sem tudi jaz teh misli, ker tudi meni ne dopada, za toliko časa pa nam bode prav prišel, močen je in pri tem še kermilec; nam pa manjka ljudi;“ in pri teh besedah je ostalo.

Nekega dne, ko je ravno Viljem stal pri kermilu, kar je bilo v lepem vremenu vedno njegovo delo in kar tudi nij težko, stopi eden zamorcev k njemu in pravi:

„Gospod so zelo moder in učen.“

„Kako ti je ime.“ praša ga Viljem.

„Jaz biti Nemo.“

„Koliko časa si že mornar?“

„Tri leta, popred sužen na Jamajka, me narediti prost, iti na barko in biti mornar“ . . .

Nemo je hotel še dalje govoriti, a v tem trenutku pride Marengo na krov, in zamorec je precej obmolknil. Serdito ga pogleda Marengo in Nemo se je splazil kakor tepen pes na drugi konec ladije. Viljem pa je vse to opazil in sklenil je, zamorca natanko izprašati, in zakaj se tako Marengota bojí.

Dva dni pozneje bila sta Viljem in Nemo zopet sama pri kermilu in Viljem ga je začel izpraševati zaradi Marengota.

Zamorec se plaho ogleda, da ga ja nihče ne bode videl in pravi: „Marengo je divji človek in biti s hudim v zvezi!“

Na vse njegovo prizadevanje ni mogel več iz njega spraviti, zatorej sklene skrivnostnega Marengota vedno v očeh imeti, vse njegovo obnašanje opazovati, zamorce za-se pridobiti in jih strahú do Marengota oprostiti.

Marengo pa se je v vsem, kar je počel, obnašal spodobno in videlo se je, da je bolj morja, kot suhe zemlje vaje in da je do dobrega izurjen mornar.

Zamišljen stal je Viljem poleg očeta in gledal je vzdigujoče se otoke na severni strani. Čarobno so se vzdigovali vrhovi dreves in palm, enako malim oblačkom. Gladko in mirno so ležali tu pred njim, ki je bil ves omamljen neizmerne lepote. Oče pa mu je razkladal vožnjo, ljudi in naravo teh

otokov, katere je po lastni skušnji poznal. Da bi se pa ognil skalovju, obrnil je Albatrosa bolj na izhodno stran. Naenkrat pa zakliče Viljem: „Oče ali vidite; pogledjte no kaj je to, vidi se kakor dva vodometa.“

Oče in vsi mornarji se obrnejo na pokazano stran in vidili so, da to kar je Viljem videl, je velik morski som, in bili so že veseli, upajoči, da ga bodejo gotovo dobili v svojo oblast.

Levis se obrne proti njim in jim reče: „Pripravljeni ravno sedaj nismo za tak lov, če vas pa veseli, pa poskusimo, morda ga vendar dobimo.“

V petih minutah bilo je vse v redu za lov.

„Tu imaš daljnogled,“ reče oče Viljemu, „z njim zamoreš vse razločno viditi.“

„Oče, jaz grem tudi z vami.“

„To ne gre,“ reče oče, „ti moraš ostati na ladiji, da jo v pravem teku obdržiš. V sili pomagali ti bodo zamorci in Maringo.“

Ravno je hotel Levis v čoln iti, ko pride žena njegova na krov.

„Vendar se hočeš v nesrečo podati,“ reče mu, „pomisli da sva jaz in Viljem brez vse pomoči, ako se ti kaj priméri. Prosim

te, pusti soma, naj gre svojo pot, ali pa vsaj ti nikar ne hodi, pusti mornarje, naj gredo sami na lov.“

„Beži, beži s takim besedovanjem,“ zavrne jo mož osorno, kapitan mora biti povsod prvi, ako hoče, da ga njegovi ljudje spoštujejo, in še posebno takrat, kadar ljudi manjka.“ To rekši, splezal je urno v čoln in v malo minutah je bil že čoln zelo oddaljen od ladije. Viljem držal je z levo kermilo in z desno daljnogled, ter je neprestano zrl za čolnom.

Razločno videl je očeta stati na rilcu čolna s sulico v rokah in pripravljen, jo vsaki čas kitu v herbet zasaditi. Videl je kako željno so pričakovali mornarji tega trenutka, nihče ni zinil besedice. Som pa se ni zmenil ne za to, ne za drugo, ampak svojo pot je brizgal vodo in si tako polnil svoj velikanski želodec. Velika tesnoba bila je povsod, Viljemu tresel se je daljnogled tako, da več ni mogel nanj gledati, mati pa je šla v svojo sobico in molila je za srečni izid. Na krovu bila sta sedaj le Nemo in Viljem in zrla sta za čolnom, ker ravno sedaj zavihtil je oče sulico, železo sfrči po zraku in v tem trenutku je tičalo tudi v glavi velikana, kateri se je takoj potopil. Viljem

je videl, kako se je verv na valarju hitro odvijala, a vendar ne dolgo, som se prikaže na površju in tudi Levis ni bil len, ker som dobil je takoj še eno sulico v svoje veliko truplo. Ta pot pa se on ni zato zmenil, ampak šinil je z neznansko hitrostjo po morju in vlekel je tako čoln in ljudi za saboj. S strahom je gledal Viljem za njimi, pa kmalu so se zgubili na severnem obnebjju. Ni dolgo mislil, kaj je storiti, ampak pokliče Nemota in mu velí:

„Pokličí še ona dva zamorca in Maren-gota, da bodete jadra razpeli.“

Nemo se kmalu verne in pové, da bi zamorci to pač radi storili, a Marengo jim ne pusti.

„Bodemo videli! zaupije deček, pritrdi kermilo, hiti v kajito očetovo in se brzo povrne z dvema revolverjema v rokah. „Idi po one tri in precej naj pridejo, ako ne;“ — in pri tem je Nemotu pokazal orožje.

Nemo gre in pripelje obadva zamorca, a Marengota ne.

„Razpnite jadra! vi psi zamorski,“ zaupije pogumni deček nad njimi.

A zamorci si niso upali tega storiti in gledali so plaho okolo sebe.

„Kdor me ne uboga, pri tej priči je mrtev!“ zakliče jim Viljem še jedenkrat in prijel je za orožje, češ, da mu je to tudi resnica.

Zamorci so sedaj takoj ubogali in začeli jadra razpenjati, pa niso še dovršili vsega, ko stopi Marengo na krov. Temno njegovo oko, bilo je sedaj ognjeno in divje je zavpil nad zamorci: „Kaj delate ondi in kedo vam je ukazal jadra razpeti?“

„Jaz,“ reče Viljem neprestrašeno. „Jaz ki sedaj tukaj namesto očeta zapovedujem.“

Marengo se začudeno ozre; ko pa vidi pred saboj le na pol doraslega dečka, se glasno zasmije in pravi: „Dobro, fantiček moj, prvo te pa vendar le vprašam, koliko časa je že, kar si otroškim hlačicam odrastel?“

„Še eno tako besedo in mrtev si!“ zaupije razžaljeni Viljem in nameri mu revolver skoraj pod nos. Zamorci pa so se skupaj vstopili, in gledali so z veseljem na mladiga Viljema.

„Urno na delo!“ zapové jim Viljem, in zamorci so precej ubogali in dovršili svojo nalogo, Marengo pa je šel od koder je prišel, ker sprevidel je, da ima deček resnično voljo tudi to storiti, kar je govoril.

Ko je odšel, ozre se Nemo še jedenkrat previdno okoli sebe in pravi Viljemu: „Mladi gospod, srčen ko lev, divji Maren-go pa boječ in vsi zamorci vesel.“ Po teh besedah šli so na delo in videlo se je, da so Viljemu popolnoma vdani. Viljem pa je stopil zopet h kermilu in kmalu je bilo osodopolno mesto že daleč za njimi. Vedno je gledal s prostim očesom in z daljnogledom, pa njegovo oko in daljnogled nista mogla zapaziti čolna in ljubljenega očeta. Vedno bolj je bil žalosten in otožen, in ko mati pride na krov, nij se mogel več solz zdržati ter se je razjokal v maternem naročju. Na prvi pogled je bilo materi vse jasno, a vendar je tolažila sina, pa bila je sama tolažbe potrebna, zatoraj je jela moliti in prositi tistiga Boga, ki ji je že tolikrat poslal pomoči. Molila pa je tako-le: „Mogočni Bog, ti si ga že sto in sto nesreč obvaroval in ravno sedaj si dopustil, da se je zgubil izpred mojih oči. Ti, ki morju in vetrom zapoveduješ, ušliši mojo gorečo prošnjo, daj mi zopet ljubega moža in očeta, obvaruj ga tudi sedaj pred nevarnostmi, obvaruj tudi naji, bodi nama varh in pomočnik in daj, da pridemo pod tvojim varstvom srečno v varno zavetje.“ Več ni mogla moliti od

prevelike žalosti, jokala je in tako se je vsaj za nekoliko potolažila. Tudi Viljem se je zopet ohrabil in rekel je materi: „Nij še vse upanje zgubljeno, če prav mi ne doidemo očeta, vendar še nij gotovo da bi bil že mrtev. V tem morju je posebno ta čas veliko ladij in berž ko ne je naletel na kako ladijo in srečno se bomo sešli v prvi pristaji. „Moj Bog, kaj bode pa z nami na tej ladiji?“ zdihuje mati.

„Bodite brez skrbi, jaz jo bom peljal v prvo pristajo s pomočjo zamorcev in tam čakal, da pozvemo kaj je z očetom.“

„Ja in mi zamorci hočemo mladi gospod pomagati, ker le on nas brani pred divji Marengo,“ reče Nemo sočutno, ki je ves čas ta žalostni prizor opazoval.

„To je lepo od tebe,“ reče Viljem, „zatorej bodeš tudi dobil svoje plačilo v prvi pristaji.“ In obrnivši se k materi ji reče: „In sedaj ljuba mati, zaupajmo v Boga le on nas more rešiti in nas bode tudi rešil; on nas ne bode zapustil in dal nam bode očeta zopet nazaj.“ Mati zapustila je krov in šla je v svojo kajito. Tam je še dolgo molila in prosila Njega za srečni izid. Viljem pa je dal jadra popolnoma

razpeti, da bi prišel poprej do kake pristaje ali da bi srečal kako ladijo. —

IV.

Skoraj 24 ur je preteklo. Viljem zapustil je le za nekoliko časa kermilo, da bi se nekoliko okrepčal. Čoln dohiteti, bilo je sedaj brez upanja, zato je Viljem ladijo bolj na zahodno stran kermil, ker tako je mislil, da popred suho zemljo doseže. Čoln pa je som bogvedi kam drvil in morda ga še razbil. Zvesti Nemo bil mu je vedno na strani in večkrat je hotel od Marengota govoriti, vendar mu Viljem tega ni pripustil, rekoč: „Ne vem še kakošne nazore ima Marengo, zato je sediti ne smem.“ Naj večja sreča pa je bila za hrabrega dečka, da je ostal veter ugoden in da bi le vsaj še 8 dni tako ostalo, dosegli bi bili vsaj kak zaliv in tako bi bilo vse dobro, ali osoda je hotela drugači. Marengo je večkrat prišel na krov, opazoval je tek ladije, gledal delajoče zamorce, a za Viljema se ni zmenil. Srečal je enkrat mater Viljema, ugovori jo vljudno in ji reče: „Smrt vašega moža tudi

jaz obžalujem, ker deček je še preslab in premalo izkušen, da bi mogel sam toliko ladijo na pravo stran kermi, Bog ve, kam nas bode zapeljal.“

„Viljemu jaz vse zaupam,“ reče mati, „on je razumen in tudi krepek dovelj, da bode toliko časa sam vse težave zmagal in nas bode tudi gotovo v varno zavetje pripeljal. Tudi ima Viljem še vedno upanje, da se je oče gotovo rešil.“ Marengo zmaja z glavo in reče: „Komaj verjetno, za čoln, ki je v oblasti morskega velikana in sam na pustem morju, ne dam jaz ne enega vinarja.“

Mati gre nejevoljna preč, Viljem pa, ki je vse to slišal, stisnil je od jeze pest za hrbtom in reče sam za-sè: „On ima nekaj skritega v svojih mislih in besedah, dobro moram paziti nanj in sam na-sé, če ne, je vse zgubljeno. Proti večeru tistiga dné, priplazi se Nemo h kermilu in reče Viljemu bolj tiho: „Gospod jaz vodil, vi morate špati, da biti močan, kadar priti odločno delo.“

„Se je li kaj pripetilo?“

„Ravno ko memo kajita Marengo iti, jaz slišal ga z Bungo govoriti in Bungo

napeljevati, da mora z njim držati in da mu bode potem veliko denarja dati.“

„In kaj mu bode pomagal, in zakaj bode ž njim držal?“

„Jaz ne vsega vediti, bom prašati Bungo in vam povedati.“

Viljem pa mu je prepustil kermilo, ker je bil v resnici počitka potreben. Pred pa ko je Viljem odšel, reče mu Nemo: „Gospod za Bungo pa brez skrbi biti, on imeti le eden oko, družega mu Marengo izbil in Bungo sovraži Marengota.“

„Jeli Marengo popred kapitan bil?“

„Bil je kapitan pa po krivica, mi imeli na „Linkolu“ dober kapitan Lages, mi bili pri Karolinen otoki, bil med Lages in Marengo, ki biti popred kermilec, dvoboj. Beli Mornarji držali z Marengo, vjeti kapitan in več drugih, peljali na otok, nastati vihar in kapitan in vsi drugi so se potopiti, Marengo pa je hudo kléti, in šli smo hitro naprej.“

„Zakaj pa niste hudobneža prijeli in pred sodbo peljali?“

„Mi ne mogli; kapitan novi oborožen od nog do glave, on biti siloviti človek. Zdaj pa ko videti, da mladi gospod srčnost

imeti in se ne bati njega, smo zamorci sklenili mladi gospod pomagati.“

„In Bungo?“

„On moj prijatelj in sovražiti hudobni Marengo. Jaz stati dober za njega.“

„Sedaj me pa poslušaj kar ti bodem povedal,“ reče Viljem ki je sklenil temu konec storiti in tudi Marengota izvabiti, da bode videl, kaj misli storiti. „Ti Bungota nagovori, da naj na videz le z Marengotom drži in dovoli v to, kar zahteva. V določenem času pa nam mora pomagati.“

Nemo prikima in reče: „Vse bodemo storiti na tanko, gospod pa morajo ležat iti.“

Viljem poda poštenemu zamorcu roko, pogleda še enkrat na zvezdnato nebo, na katerem pa najmanjši spremembe nij bilo opaziti, gre potem k materi, da se ž njo pogovori o tem kar je zvedel in slišal.

Mati brala je iz molitvenih bukvic in je bila silno žalostna, vendar ko pa sina zagleda, razjasni se ji obličje in pravi:

„Kako ti je ljubi Viljem? Res je, da Bog pošlje v nesreči tudi tolažbo, da jo zamoremo prenašati, in ta tolažba si ti, ljubi Viljem, brez tebe bi bili že vsi poginili. Sedaj pa imam trdno upanje, da se bodemo vendar rešili. Marengotu pa ne za-

upaj nič, ker on je hudoben človek, in bodi vedno kolikor toliko varen svojega življenja.“

„Jaz mu tudi nič ne zaupam,“ reče Viljem, „vendar pa se me bojí, zaradi očetovih revolverjev. Za drugo pa bodite brez skrbi, ljuba mati, zamorci so na našo stran in veselé se, da bi Marengota ugonobili.“ Še en čas sta govorila in posrečilo se je Viljemu mater, vsaj na videz potolažiti. Mati pa ga je prosila, naj gre k počitku, da pokrepča že trudne svoje ude s sladkim spanjem.

V.

V nekterih urah stal je zopet Viljem pri kermilu. Vse je pri starem ostalo, le ladija je preplula veliko daljavo. „Ni si mi še vsega povedal, kaj se je potem na „Linkolnu“ dalje godilo,“ reče Viljem zamorcu, poleg njega stoječemu.

„Na ladija bili so še trije beli ljudje, in neki dan je eden padel v morje, druga dva šla v čoln ga rešiti. Marengo zapovedal jadra razpeti in beli možje so v čolnu ostati. „Linkoln“ letel ko ptič in kmalo ni bilo videti ne čoln ne možje.“

„O ti grdoba človeška, ti! Vreden nisi svinčenke in smodnika v glavo,“ reče ves srditi Viljem.

„Če bodo gospod to storiti; zaslužiti božji lon, pa če gospod ne bodo, bodem jaz nekaj.“

Pri tem stegnil je svoje močne in velike roke in jih zopet skrčil k sebi, kot bi hotel katerega zmečkati, in strašan je bil v tem trenutku.

Viljem nij še nikdar videl take grozovitosti in mislil si je, da s takim človekom bi tudi vruga lahko premagal. Potem mu pa naroči, se z Bungotom sporazumeti in vedno paziti na Marengota.

„Gospod biti brez skrbi, zamorci bomo vse dobro opraviti.“ S temi besedami gre Nemo v spodnji del, Viljem pa je zamišljen stal, in premišljeval, kaj neki bode vendar iz tega prišlo. Nij mu bilo treba dolgo misliti; ker, še je bil sam vse zamišljen, kar ga primete dve, ko železo močne pesti, in peklenški smeh se začuje.

„Tako pobič, sedaj je tvoje gospodarstvo pri kraju,“ reče z divjim glasom Marengo. „Bilo je že res preveč, da bi tak fantalin, kakor ti, vodil in zapovedoval tako veliko ladijo. Čas je sedaj, da ta posel

meni pripustiš!“ Viljem bil je bled od jeze, on zbere vse svoje moči, da bi se mu izvil iz rok, a Marengo bil je močnejši od njega. Hudobnež ga je zvezal ter ga vlekel in položil pod srednjo jarbolo na kup platnenih jadril. Viljem ni klel in se rotil, ampak molil je na tihem in goreče prosil Boga, da bi ga rešil trinogu iz rok. Marengo vzel mu je tudi orožje, kar ga je delalo še bolj grozovitega, potem pa je zažvigal in vsi trije zamorci stopijo na krov. Ko ti vidijo kaj se je prigodilo, niso se upali prestopiti in tudi ne govoriti, le plašno so se med saboj gledali in sedaj so bili, nič manj kot prepričani, da je Marengo se hudim v zvezi, „Tukaj sedaj vidite,“ zaupije Marengo nad njimi, „da je gospodarstvo tega pobalina pri kraju in da bodete sedaj le meni služili ter mene poslušali in sicer brez ugovora, ako ne, — pél bode bič in pést. Ste li razumeli, vi črnoglavci?“

„Ja gospod,“ odgovore enoglasno in priklonijo ponižno svoje debele glave.

„Ničemniki!“ reče bolj sam za se Viljem, ko vidi, kako hitro so od njega proč odpadli.

Marengo bil je zadovoljen ž njimi, vendar jim je še enkrat zagrozil z orožjem,

da bi mu bili potem zvestejši. Od časa do časa pogledal je tudi Viljema, a takó, da se je ta vselej zganil.

Najbolj žalosten pa je bil Viljem zaradi matere in skoraj preveč je bilo za dečkovo še nežno srce. Več ni mogel moliti, obupno se je metal sem ter tje, grizel je vrv, poslednjič pa je omagal in zgrudil se je na tla na platno. Ropot na krovu slišala je tudi mati v svojo kajito, nekaj slabega se je bala in hitela je urno na krov. „Kje je moj sin?“ vpraša zamorca pri kermilu stoječega. Črncem zmaja z ramami in ji več neče odgovoriti. Ko pa zagleda Marenkota ponosno gori in doli koračiti, vedela je vse, in tresoča se po vsem životu gre k njemu in ga vpraša: „Kje je Viljem, sin moj?“

„Gospa, prosim oprostite, deček bi nas bil zaradi svoje neizkušenosti in nevednosti vse pogubil, zatorej sem jaz sam prevzel povelništvo Albatrosa,“ reče ta uljudno.

„Kje je Viljem?“ vpraša zopet mati.

„Ustavljaj se mi je, zatoraj sem bil primoran zoper svojo voljo ga zvezati; in pokaže ji s perstom na ljubega ji sina, kjer ga vidi zvezanega na tleh ležati. Z glasnim krikom je hitela nesrečna mati k svojemu

sinu, tiho je stala tu, ker žalost ji je zaprla besedo.

Marengo pa stopi k njej in ji reče: „Gospa, ne bodite tako žalostni, dečku se ni še nobena krivica pripetila. Naj bi bil miren in gotovo bi ga ne bil zvezal. Vendar se mu tudi v prihodnje ne bode delala krivica, ako bode miroval in se podvrgel mojim pogodbam.“

„In katere so te?“ vpraša mati.

„Da se podvrže moji oblasti in da mi bode pokoren v vsih rečeh.“

Mati zmaje žalostno z glavo in reče: „On tega ne bode nikdar storil, dobro poznam ponos njegov in tudi to ni dolžnost njegova, da bi se podvrgel roparju in mirno gledal, kako gospoduje tujec po sili z njegovo dedšino in lastnino.“

Marengo se divje zasmee, molči nekoliko, potem pa zapovedovalno pravi: „Slišali ste mojo pogodbo, namreč: če se poda mojej oblasti, je prost; — če ne, bode jutro osorej, ribam v hrano. Nočem, da bi me vedno v mojem delu motil taki pobalin. Gospa skusite ga pregovoriti, morda da vas uboga!“

Mati stopi k Viljemu in ga je hotela nagovoriti, pa ta ji tega ni pripustil ter je

ponosno rekel: „Slišal sem vse, kar on zahteva, nihče me ne bode pregovoril, da bi storil tako krivico. Ladija je moja lastnina in nikdar se mu ne bom pokoril. Raji hočem pošteno umreti, kakor pa z roparjem v družbi živeti. Bog, ki vse vidi in vé, vidi tudi naju in gotovo bodeva tudi midva hvalila še njegovo neskončno dobroto.“

Marengo, ki je stal ves čas poleg nju, občudoval je dečkovo srčnost sam pri sebi in jeze je škripal z zobmi. „Zapustite krov gospa!“ velí potem materi.

Mati pa mu trdo reče: „Sina svojega ne bom nikdar zapustila, in če on umrje, bom tudi jaz ž njim,“ in ustopila se je še bliže Viljema.

„Dečku se do jutri ničesa ne bode zgodilo,“ reče Marengo, „in če se ne premisli, potem pa naj mu bode Bog milostljiv.“

„Prosim vas mati, storite to meni na ljubo;“ prosi jo Viljem, „in idite v svojo kajito ter bodite brez skrbi, ker pravi stari Bog še vedno živi, on naju ne bode zapustil.“ Mati zapustí krov in gre omahovaje v svojo spalnico.

Marengo pa je ponosno koračil po ptuji ladiji in pušil smodko prve vrste; naenkrat pa se obrne k Viljemu in mu pravi: „He

pobič! varuj se, ne misli, da so moje besede le prazno protenje, ampak jutri ob 8. uri zjutraj visel bodeš na vrvici in mrzlo bode tvoje truplo, če se ne premisliš.

Viljem pa je molčal in le zaničljivo se mu je posmehoval. Marengo pa je nadaljeval svoje korake gori in doli po krovu. Ko nekaj časa tako hodi, jél je opazovati obnebjé in z obnebjem se je tudi njegovo obličje stemnilo. Čedalje bolj je bil nemiren in vedno hitreje je koračil sim ter tje. „Hoj! kje ste vi črni h . . . . ., na delo, halo le urno; in cela vrsta kletvic je potem sledila.

Pohlevno so prišli kot trije psički, Nemo je moral h kermilu, druga dva pa je zapodil na jarbole, da jadra zadrgneta. Da bi pa gotovo to hitro storila, vzél je bič v roke in jima ga pokazal, rekoč: „Če hitro ne naredita, čutila ga bodeta, po stari navadi!“

Zamorca sta delala z vsemi močmi, a to delo za dva človeka bilo je težavna stvar. Posebno največje jadro dalo jima je dela za vse druge, kolikrat sta ga prijela, tolikrat ga jima je veter, ki je bil že vedno močnejši iz rok iztrgal in ako ne bode veliko jadro hitro zadrgujeno, ga potem ne

bode več mogoče. To je tudi Marengo dobro vedil, zato je upil in klel nad zamorcema, a kletev ni pomagala nič; in ni mu ostalo družega, kot sam iti jadro zadragniti. „Drži kermilo trdno, ne za en las ga ne smeš premakniti!“ zakliče Nemotu in spleza ko veverica hitro na jarbolo. Pa komaj da je bil Marengo pri jadrju, nagne se ladija in dobro se je mogel držati, da v morje nij padel, Nemo pa je že stal pri Viljemu in mu vrvi prerezoval od rok in nog. Marengo pa svojega orožja nij mogel rabiti in tudi na krov priti je bilo nemogoče. Ves divji zaupije: „Kaj je to, prokleti izdajalec?“ In seže z desno po orožje, ker se je ladija zopet poravnala; a tudi Viljem je stal ponosno z revolverjem v roki poleg zamorca, kí je imel veliko sekuro pripravljeno in se razume, da ne za dobro delo. Marengo je sedaj previdel, da ga iz tega nevarnega položaja le odločno dejanje zamore rešiti, še enkrat se dobro prime, sproži orožje in kroglica je sfrčala memo Viljemove glave v morske valove, si morda kake druge žertve iskat. Prej pa ko je mogel še v drugič streliti, se ladija zopet nagne in deržati se je mogel z obema rokama, da padel nij. Med tem pa sta zamorca jadro kaj hitro zadragnila in videlo se

je, da sta popred le nalašč ga iz rok spuščala, splezala sta na krov in tako pomnožila sovražnike Marengota. „Vdaj se predrznež!“ žakliča mu Viljem. A mesto odgovora vzdigne roko in hotel je v drugič streliti, pa predno je to dovršil, tičala mu je Viljemova kroglica v desnici in revolver mu pade iz rok. Na povelje Viljemovo, naj gre doli, šel je brez odgovora na krov in tako je silovitega roparja premagal slabi pa hrabri deček in zvezanega vergel tje, kjer je bil on popred. Tako je imel „Albatros“ v nekoliko urah dva povelnika ali kapitana, zmagovalci pa so morali vse svoje moči porabiti, da rešijo sebe in ladijo pogina.

VI.

Vedno bliže in bliže prihajal je vihar in bati se je bilo najstrašnejšega. S pomočjo zvestega zamorca je Viljem ladijo zopet zravnal in jo tako obrnil, da je molil rilec vetru nasproti. Nij mi treba popisovati morskega viharja, ker so že to velikokrat na drobno popisali dobri in slabi pisalci.

Za Viljema je bil to najstrašnejši dan njegovega življenja, videl je že s suhe zemlje večkrat ta prizor ali sedaj je bil sam na sredi razdivjanega morja. Jarbole so pokale in vezí v ladiji so škripale; raztrgana jadra pa so čofotala sim in tje po zraku. Z grozo je gledal deček vse to in že je mislil, da bode vsega konec; kar ga prestraši obupen krik iz družega konca ladije. Preplašen oziral se je, a ker mu je veter vodni prah v oči nesel, ni mogel ničesa razločiti.

Nemo pa je škodeželjno rekel: „To biti hudobni Marengo, val ga je zgrabiti in on ležati na rob ladije.“

„Pomagajte! Pomagajte!“ Zasliši se zopet, a sedaj še toliko strašnejši glas.

Sedaj je Viljem vse vedel kdo je klical in vse mu je bilo jasno. Marengo na rokah in nogah zvezan, bil je vržen bolj k robu ladije, valovje, ki je vedno pluskalo na krov spravilo ga je na kraj in le še en val bi zadostoval, in ropar Marengo padel bi čez brod in šel pred večnega Boga po svoje že davno zaslužen plačilo.

Viljemov sklep je bil storjen. On reče zamorcu, naj ke:milo trdno drží in hotel je iti; a zamorec ga vstavi.

„Gospod vendar ne bodejo izdajalec pekla rešiti? Gospod to je božja volja, da Marengo iti v pekel po plačilo;“ reče skoro nejevoljno Nemo.

„Vzemi kermilo in molči!“ zapove Viljem.

Obotavlja je Nemo to storil; med tem pa je bil Viljem že pri zvezanem Marengotu, ga je vlekel k jarboli, ga ondi dobro privezal in ga tako rešil gotove smrti in večnega pogubljenja.

S hvaležnostjo se je roparju oko napolnilo, a le za en trenutek, ker takoj je hvaležnost spodrinilo naj huje sovraštvo. Viljem hitel je zopet h kermilu, da bi, če je mogoče, ladijo rešil in mislil je, da so nebesa, voda in zrak se zoper njega združili, ga popolnoma pokončati. Po bliskovo je ladija letela, ravno tako, kakor bi jo bil veter le po zraku nesel; le kadar je prišel kak mogočni val, zakrilo jo je morje za en trenutek. Naenkrat se začuje tresk, in spredne jarbole ni bilo več na njenem mestu. „O Bog nam pomagaj, jarbola je proč,“ zaupije Viljem, „posekajte vrvi,“ zaupije nad zamorci, „da nas ne bode to zadrževalo!“

„Zgubiti smo,“ zdihuje Nemo, „Bog nas bode kaznovati zaradi hudobni Marengo.“

Zamorci so posekali vrvi in jarbola je plavala po razdraženem morju. Vedno bolj je videl Viljem, da on ne bode zmagal sam ladije in valove in da je zato potreba skušenega vodnika in dobro vajene roke. Sklenil je slednjič Marengota oprostiti in mu prepustiti kermilo, ker le njegova roka jih bode rešila. Ko pa je svoje mnenje zamorecu razodel, prišel je ta v veliko zmešnjavo, in prosil je Viljema, kakor otrok kruha: „Gospod, jaz lepo prositi, to ne storiti, ker on je hudobni človek in nas bode v novič izdati!“

„Ne ostane nam družega,“ reče Viljem. „V malo minutah bode se tudi velika jarbola odlomila in potem smo gotovo zgubljeni.“ Po teh besedah hiti on k Marengotu, pové mu svoj načrt in ga oprostí od vezí, ko je bil ta pripravljen vse storiti, kar mu je Viljem zaukazal.

Nekoliko časa potem je stal Marengo z obvezano roko pri kermilu in videlo se je, da je zeló iskušen in izurjen mornar. Zmagovito se je „Albatros“ sedaj bojeval z valovi, akaravno je bil oslavljen po zgubi predne

jarbole, na veliko začudenje Viljema in zamorcev.

Počasi se je polegel vihar, a morje je vedno še visoke valove gnalo, a moči valovje ni več imelo.

Marengo je rekel jedno jadro razpeti, da se s tim veter porabi, ki je bil njemu prav vgoden, in da se pospeši ték ladije.

Viljem bil je prepričan, da sedaj ni nobene nevarnosti več, zato zapusti krov, da pogleda, kje je ljubljena mati.

Tiho je odprl njeno kajito. Ležala je v nezavesti na tleh. Po vsem životu se tresoč jo Viljem vzdigne kviško, nese jo na posteljo in drgnil ji je z vinom čelo in sence.

Posrečilo se je ubogemu dečku mater zdramiti, pa ko mati svojega sina poleg sebe vidi, zdrava je bila popolnoma veselja, da je njen sin zopet prost.

„Ljubi Viljem, ne razumem, povej mi, kako je to, da si pri meni, ker si bil malo prej zvezan na krovu, in kje je hudobni Marengo.“

„Mati saj sem vam rekel, da naju Bog ne bode zapustil, s pomočjo zamorcev zmagal sem ga in sedaj pohlevno stoji pri kermilu.“

Nevarnost je proč, vihar se je polegel, in hvala Bogu, rešeni smo,“

A mati ga začudeno gleda, ker še vedla ni čisto nič, da je bilo kaj viharja, ker ves čas je ležala v omotici. Tako pomaga ena žalost in nesreča drugo premagovati in pretrpeti. In sedaj še le je povedal Viljem materi vse na drobno, kako se je vse to veršilo, kar je ona tukaj v nezavesti ležala.

„Ljubi Bog, ohrani mi še ljubega moža, kakor si mi sína, in na veke te bodem hvalila; če ga je pa vihar zasačil, bodi milostljiv njegovi duši,“ zdihuje mati potem, ko je Viljem svojo povest končal.

„Mati jaz pa imam prav trdno upanje,“ reče Viljem, „da se je oče rešil. Izurjenost mojega očeta v njegovem poklicu mi je porok, da je gotovo v varnem zavetju.“

Mati bila je videzno potolažena, objela je ljubega ji sina in rekla: „Zaupajva v Boga, on naju ne bode zapustil; saj on pravi: „Kličí me v sili, pomagal ti bodem in bodeš mi hvaležen.“

Viljem zapustil je mater, ter šel v svojo spalnico, ondi se vlegel k počitku, katerega je bil zeló potreben, in vse težave in vse trpljenje pregnal je sladki spanec.

VIII.

Na „Albatrosu“ se nij ničesa spremeni-
nilo. Ladija je pa pod dobro vajeno roko
Marengota letela ko ptič po morju. Viljem
je imel sedaj več zaupanja do njega, ker
je v svojem mladem srcu mislil, da ga Ma-
rengo več ne sovraži, zato ker mu je rešil
življenje. Le Nemo ni zaupal Marengotu
čisto nič, vedno ga je imel pred očmi, in
vsako početje njegovo je že za hudodelstvo
sumičil. O nevihti sedaj ni bilo več govori-
ce, morje ležalo je po stari navadi tukaj, a
veter bil je pa vendar le še precej silen.
Zamoreci so ravno dovršili predno jarbolo,
ko je prišel Viljem na krov, ker ladija brez
pervega jarbola je popolnoma brez veljave.
Marengo je zapustil kermilo, da se nekoliko
odpočije in roko preobveže, kazal se je po-
polnoma spremenjenega, tako, da mu je še
Nemo popolnoma vse zaupal.

Skoraj 14 dni je preteklo, Viljem je
Marengotu kermilo popolnoma prepustil; a
zaželenega ameriškega obrežja le še niso
vidili.

„Gospod, zopet ne iti na pravo pot,“
reče Nemo Viljemu. „Jaz viditi večkrat

Marengota, ki zelo risati in meriti pri kermilo na tisto škatljico in jaz sem teh misli, da to delati zaradi hudobni namen.“

„Zemlja! Zemlja!“ Zasliši se v tem trenutku glas Bungota iz velike jarbole doli.

Na severno zapadni strani vzdigovali so se mali otoki obdani pri morju z velikimi stermimi skalami. Kakor vesel je bil Viljem tudi tega klica, tako ga je sedaj ta množica otokov jela skrbeti.

Marengo stal je pri kermilu in gledal proti otokom: Njegovo oko je dobilo staro sovraštvo in neki zmagovalno ponosni sméh igral mu je okolo ustnic. Nemo je to premembo takoj zapazil, in prepričan je bil, da jih je zopet ta zapeljal. Pa tudi Viljemu to nij skrito ostalo, naenkrat mu je bilo vse jasno; zatorej stopi h kermilu, vzame Marengotu koló iz rok in jel je računiti, da bi zvedel, kje da se nahajajo. Marengo pa je stopal ponosno sim in tje in tisti zmagovalni sméh mu ni hotel raz obličja.

Nij še Viljem zračunil kje da so, ko se začuje iz jarbole močni Bungotov glas:

„Ladija! Ladija, od južnozahodne strani.“

Viljem vzame daljnogled, da bi pogledal kakošna ladija da je, pa predno ga je na-

razen vzel zakriči Nemo: „Ladijo jaz dobro poznati, ona nas preganjati, ko smo mi bili na „Linkolu“ in gre sedaj tudi nad nas. Vsega tega pa je Marengo kriv in vé dobro za to.“

„Vsa jadra razpnite!“ reče Viljem. Hitro jim je šlo to spod rok in prej ko v četrto ure bil je „Albatros“ ves z jadri pokrit. Viljem je premenil tek ladije, bolj proti suhi zemlji, ker je imel tako več upanja roparjem uiti. „Albatros“ posnemal je dobro ime svojega ptiča in puščal je dolgo brazdo za saboj; pa tudi roparica imela je vsa jadra razpeta in vidilo se je, da mora biti izvrstna ladija, in daljava mej obedvema se je vedno bolj in bolj krčila.

Marengo je bil ves ta čas v svoji kajiti. Njegovemu dobremu ušesu ni ušlo, da ne bi vedel, kaj se godi na ladiji in njegov peklenški smeh je dovolj pričal, da dobro vé za uzrok temu. Ko pa je skozi okno pogledal, vidil je uspeh roparice in zadovoljno mlél si je roke. „V dveh urah je Orel tukaj,“ reče sam za-se, „in potem sem jaz gospod. Oj to bo veselje, ko me bodejo tovarši zopet videli. Prvo moje delo bode pa vendar, da vse tri zamorce in tega prokletega pobalina obesiti pustim.“ Po tem

samogovoru šel je na krov, da vidi na tanko kako stvari stojé,

Zamorci napenjali so vse svoje moči, da bi pomnožili tek ladije; kjer je bila kaka luknjica ali prostor, pripeli so platna in jader, tako da so jarbole se šibile in pokale.

„Hudo lego bomo imeti,“ reče Nemo Viljemu, „ker naša ladija ne more tako hitro leteti, kakor ropar.“ Komaj da je to izgovoril, prifrčala je topova krogla tik ladije in siknila v morje.

„Ne bode dolgo in dosegli nas bodejo s krogli,“ reče Viljem, in zdihnje z globočine srca in gorko je prosil nebeškega očeta pomoči. „Ako Bog ne bode pomagal, ne reši nobena stvar. O, da bi vsaj ono skalnato škerbino dosegli, mogoče potem, da se še vendar le rešimo grozovitnežev.“

Res, da so bili vedno bližje skalovja, a tudi roparica je bila vedno bližej in bližej. Naenkrat se posveti na poslednji in v drugič prifrčala je topova krogla na krov, odtrgala je nekoliko deske, a hvala Bogu, ne veliko koristne, in to je bil očitni dokaz, kako se roparica hitro približuje. Marengo

pa je ves čas stal poleg Viljema in gledal neprestano na roparico.

„Vi, pred ko né, poznate ono ladijo bolj na tanko, kakor jaz;“ reče mu Viljem.

„Bolje kakor ti svojo,“ odgovori Marengo zaničljivo. Težko se je Viljem zdržal, da ga ni takoj s kroglo na tla podrl; a sedaj ni bilo časa, bilo je treba misliti na rešitev. Roparica pa se je sedaj tako približala, da so se mornarji, ali bolje rečeno tolovaji, na njej razločno vidili. Stali so mož pri možu in vsi so bili za boj pripravljeni. Krogla za kroglo je prifrčala čez ladijo in marsikatera je napravila pomenljivo škodo na jadrih. Obupno zrl je Nemo na Viljema, a govoril ni nič; Viljem pa je imel še vedno upanje, in vest mu je rekla da pride gotovo še pomoč in rešitev.

„Idi in povej moji materi pretečo nevarnost,“ reče Viljem Nemotu. Zamorec je šel, ko pa vstopi k materi hiti v eni sapi:

„Oj gospa, zopet smo vsi zgubiti!“

„Kaj se je zgodilo? in od kod se sliši strel?“ vpraša preplašena mati, a ne zaradi novice, ampak zaradi zamorčevega obličja, ki je več naznanjal, kolikor se more povedati.

„Morski ropar nas preganjati. Gospod mladi še imeti veliko upanje, da bomo uiti. Zato pa morajo gospa pripravljen biti, kadar ladija naredi „tresk,“ da bomo jo zapustiti.“

Upiraje na zamorca, je šla mati kar hitreje je mogla na krov. Tukaj je z lastnimi očmi vso nevarnost videla, in moči so jo hotle zapustiti.

„Mati srčnost!“ reče ji Viljem. „Nij še vse upanje zgubljeno, še živí pravi Bog gori nad nami; on nam bode v največi sili gotovo pomagal.“

Peklensko se je Marengo tej opombi smejal in rekel je sam za-sé: „Ne Bog, ne vsi svetniki ti ne bodejo pomagali, kadar se bodeš zvijal v mojih rokah.“

A Bog je hotel drugači; — kakor bomo videli.

VIII.

„Prepusti mi kermilo,“ reče Marengo Viljemu, „teško ti bode okolo onih skal ladijo prav voditi.“

„Proč, če ti je življenje drago!“ reče mu Viljem ponosno.

„Meni je vse eno,“ reče ta, „vendar gre Albatros tako gotovo v pogubo, kakor je ona-le ladija gotovo roparica.“

„Poskusiti se mora,“ reče Viljem, in zavrtil je kermilo. Takoj se je ladija nekoliko zavrnila bolj v odprto morje, a vendar je bila le med iz vode strlečimi skalami. V prvič je videl Viljem tukaj tako zvano „belo vodo,“ od katere je že toliko bral in mu že oče toliko pravil od nje, in mu zabičeval, se nikdar spustiti v tak nevarni kraj. A sedaj bili so tu, in pomagati se več ni moglo. Zamorci so stali vsi pri njem, bili so nemirni in trepetaje so gledali v šumeče valove. Mati pa se je prijela za neko vrv in molila je iz globočine serca k Bogu in sv. Nikolaju za srečen izid. Roparica pa je krenila v velikem krogu, in tako se je daljava med ladijama veliko podaljšala in tudi streljati so prenehali, ker so za gotovo mislili, da jim „Albatros“ iz skalovja več uiti ne more. Pogubljivo so se stegale skale s svojimi velikanskimi trupli „Albatrosu“ nasproti, in vrtinci so se delali pri njihovih nogah. Bil je to strašni pogled, pa človek vendar v takih in enakih položajih,

kakor Viljem, ne vidi nevarnosti, katera mu preti, ker vsaki le na to misli ali se rešiti ali pa poginiti. Tudi Viljem, se ni zmenil za nobeno stvar. Trdno je držal kermilo s svojo šibko roko, in glejte! z božjo pomočjo pripeljal je ladijo srečno brez kake škode iz skalovja v zopet mirno in prosto morje. V velikem krogu jim je sledila roparica, in ravno sedaj se je skrila za skalovje. Viljem imel je sedaj še bolj trdno upanje, da se bode prav za gotovo rešil.

„O Bog pomagati, zopet ladija!“ zaklical je Nemo, misleč, da je druga roparica, s takim strahom, da so se mu vsi razum Marengota smejali.

„To je velika vojna ladija,“ rekel je Bungo.

Viljem pogleda na ono stran, in vidi, da mogočni trijarbolnik z razpetimi jadri drči proti „Albatrosu,“ in gotovo z namenom, da vidi, od kod in zakaj je strel.

„Bog bodi hvaljen!“ zakliče Viljem veselo, „to je velika angleška vojna ladija. Zagledali bodejo kmalu tudi roparico, ako bodejo tako jadrati in roparjem ne bode mogoče več ubežati.“

Tudi Marengo zagledal je ladijo, bled je postal in nemirno je gledal, kedaj

pride roparica izza skalovja. Med tem pa je prišla ta že blizo „Albatrosa,“ pa tudi roparica prišla je na dan. Na angleški ladiji stal je kapitan z daljnoklicem v rokah. Vse na ladiji pa je bilo pripravljeno za boj, in čakalo povelja.

„Hoj, kakošna ladija?“ zakliče kapitan.

„Kupčijska ladija Albatros,“ odgovori Viljem.

„In ona tam?“

„Roparica.“

Naenkrat premeni angleška ladija tek in glej, kako veselje zaradi besede ropar. Vojaki so veselja vihteli klobuke, na vrhu jarbole pa je sedaj vihrala velikanska angleška zastava. Med vojaki pa je nekdo majal z belo rutico, pa na „Albatrosu“ se za to niso zmenili.

Vseh oči bile so obrnjene le na roparico. Komaj pa je ta zapazila, da se je vjela v past, je precej premenila ték in jela bežati. Na suho bežati bilo bi nemogoče, med skalovje nazaj, potrata časa in zaradi tega je obrnila svoj rilec v širno morje. Pa tudi je bil že za to pot zadnji čas, ker vojna ladija bila jim je že za petami, ter je jadrala hitreje, nego roparica. Na „Albatrosu“ pa so imeli vsi dosti dela in opravila, namreč:

Zamorci so jadra zadrignili in Viljem je ladijo napravil zopet na svoj tek in pot. Ko je bilo to dovršeno, prepustil je Viljem kermilo Nemotu, sam pa je gledal z daljnogledom, da bi vidil kako se bode boj vršil. Anglikanka jadrjala je izvrstno in dohitela je roparico že toliko, da jo je s tremi krogli zadela. Bolj ko je ta streljala, bolj je roparica hitela, vojakom, ki so tacega boja že zdavna želeli, to ni bilo po volji. A sedaj je tudi roparica jela odgovarjati z razposajeno srčnostjo. Pok za pokom in krogla za kroglo je sledilo na obeh ladijah.

„Živio!“ zakliče naenkrat Viljem.

„Gospod, kaj se je zgoditi?“ vpraša ga radovedni Nemo.

„Srednje jarbolo roparjev omahuje, sedaj, ravno sedaj je padlo. O joj kaka zmešnjava.“

Sedaj pa ste bile ladije že tako blizo, da so jo Angleži že lahko s puškinimi krogli pozdravili. Termoglavo so se roparji še vedno branili, a ubežati ni mogel nobeden. Ladije pa ste bile pokrite z dimom in zrak se je tresel silnega streljanja. Naenkrat se pa sliši strašanski pók, in razvaline roparske ladije padale so iz zraka polagoma

valovom v žrelo. „Ropar mrtev, živio, živio!“ upili so zamorci in veselja so plesali in skakali ter vsakovrstne norčije uganjali. Viljem pa je odložil daljnogled in se ozrl po krovu, a matere in Marengota ni bilo nikjer. S samokresom v roki hiti v spodnji del, da bi zabranil roparju poslednje a največje hudodelstvo. Najprvo hiti k materi, a mati je klečala mirno in molila; vpraša ga, kaj hoče z orožjem, a on ji ne odgovori, marveč hiti in preišče vse kote, a vendar Marengota ne najde. Ko pa se je povrnil na krov, hiti mu Bungo naproti.

„Gospod, Marengo plavati na suho, ker bati Anglež in kazni, ali ga pustiti ustreljiti,“ in nameril je s puško nanj,

„Pusti ga,“ mu reče Viljem, „on svoji kazni ne bode ušel.“

Marengo pa je že dosegel prvo skalovje, otresel se vode, pogledal še enkrat na bojišče, kjer je poginilo toliko njegovih tovaršev. Za pozdrav je pa dvignil pest, in tako se zgubil jim izpred oči.

IX.

Med tim se je angleška ladija obrnila. Skoraj vsi roparji so na bojišču svoje življenje zgubili. Šumeče in ponosno je prijadral „Varior,“ (tako je bilo ladiji ime) k „Albatrosu“ in vrgli so mačka, kar je že „Albatros“ popred storil. Ponosno z ladijo vred so stali vojščaki, ker dopolnili so svojo nalogo, namreč: da so ugonobili najnevarnejšega roparja novejšega časa, z imenom Hayes, ki posebno v tem morju nobena ladija pred njim ni bila varna. Takoj so poslali čoln z vojaki na „Albatrosa,“ in ko pridejo na krov, vpraša oficir zamorca kje je kapitan.

„Kapitana na tej ladiji nimamo, ampak jaz sem jo vodil sam ter še srečno všel roparjem;“ reče Viljem.

„Potem pa ste vi najpogumnejši mladeneč, kar sem jih že in kar jih bom še videl in poznal;“ reče oficir in stisne dobrohotno dečku roko.

„Koliko ljudi imate na ladiji?“

Viljem predstavi tri zamorce in mater, ki je zopet prišla na krov.

„To ne bi nikdar verjel, ko sam ne bi vidil in vedel že iz poročil. Zares, občudovati se mora vaša hrabrost in vaš pogum, blagi deček, da ste sami prebili enega najhujših viharjev.“

„In premagati hndobni Marengo ;“ reče Nemo.

„Jaz vas ne razumim,“ reče oficir. „Prosim, povejte mi celo prigodbo, kako se vam je godilo, od kar ste očeta zgubili.“

„Moj Bog vendar me je uslišal,“ zaupije mati in pade v omedlevico. Oficir je sprevidel, da je prehitro stopil na dan s tim, kar je vedel. Povabil je potem Viljema na Varior rekoč, da ima povelje ga pred svojega kapitana peljati, da kapitan pozvé kaj več o njem in o roparjih. Svoje spremljevalce pa je pustil tu. da pomagajo zamorcem in da v red pospravijo vse na ladiji, ker morda pride jih kak imeniten gost obiskat.

Viljemova skrb je bila mater k zavesti pripraviti, a še sam ni gotovo vedel zakaj ji je to prišlo, ker nij tako natanko poslušal kot mati. Šel je potem nekako žalosten v čoln. Prvič v svojem življenju bode sedaj Viljem stopil na vojno ladijo, In kako se je čudil, ko je vidil tukaj vse v

najlepšem redu, vsako železo, vsaka kovina, vse se je svetilo. Vojaki pa so stali v najlepši vrsti in popolnoma v orožji. Oficirji pa so stali v gruči. Ko pa pride Viljem na krov, hití iz njih srede mož srednje velikosti k osupnjenemu dečku in stisnil ga je na prsi in ga poljuboval. Bil je to njegovi oče. Oba sta se jokala in tudi trdosrčni vojaki so bili ginjeni do solz. Ko je bil prvi vihar brezupnega snidenja proč, ju opomni oficir, da je čas iti h kapitanu, ker bi že rad videl mladega Viljema, povelnika ladije „Albatros.“

Oče je peljal svojega sina v krog častnikov, med katerimi stal je kapitan vojne ladije, Tomaž Sežun.

Viljem je mogel kapitanu vso zgodbo na tanko povedati, in ko je pravil od Marengota, poslušal je kapitan zelo pazljivo.

„Kakošen je bil ta človek?“ vpraša potem.

Viljem mu ga je prav natanko popisal.

In vendar nam je ptiček ušel,“ reče Tomaž Sežun, obrnen k častnikom. „Vedno glavni kači še nismo glave strli; ropar Hayes je nam ušel in ne bode dolgo, pa bode zopet nabral tovaršev in po stari navadi po morji ropal.“ Ta opomba jim je

zeló zmanjšala veselje zaradi storjenega dela; a vendar jih ni to zadrževalo, da so čestitali očetu zaradi junaškega mu sina.

Kapitan Tomaž dal je svojim ljudem povelje napraviti zopet trdno prvo jarbolo, ki je popolnoma nadomestila staro. Tudi je blagi mož oprostil vse Levisove mornarje, ki so pri njem v službo stopili, ko jih je ta na svojo ladijo iz čolna rešil. Dal jih je prepeljati na „Albatrosa,“ in oče in sin sta zopet vesela ko nekdam stopila na svojo ladijo. Nihče ne more popisati vesellega snidenja. Levisa in žene njegove. Vse je bilo zopet po starem na „Albatrosu“; oče Levis je zopet sam stal pri kermilu, ker Viljem je bil silno počitka potreben. Ker je pa „Albatros“ sedaj zopet popolnoma dober bil in le na krovu nekoliko še pokvarjen, zatoraj ste se ladiji že v eni uri ločile. „Albatros“ krenil je na izhodnjo stran, a „Varior“ je ostal, ker je šlo polovica vojakov lovit Marengota, ali pravo imé Hayesa, a dobili ga niso. „Varior“ in pa kapitan Tomaž Sežun sta se umaknila s časom drugim vojnim ladijam, ki so vedno zasledovale znamenitega roparja najnovejšega časa, ker kmalu je Marengo zopet po svoji stari navadi ropal kakor poprej.

„Albatros je sedaj srečno prispel v pristajo sv. Frančiška. Viljem je pa precej po odhodu od peščenih otokov prosil očeta, da mu pové svojo dogodbo.

„Sedeli smo,“ začel je oče, „v čolnu in som je imel že dve sulici v hrbtu. Bil je pa to prav zares divjak prve vrste, morda po polu brat tistega, ki ga je kapitan Deblojs poskusil. Nikdar nisem še videl take divjosti in vzdržnosti, akoravno že dolgo časa morske some poznavam. Divje letel je po morju, in vodo je tako močno brizgal, da je skoraj megla se za njim delala. V kratkem smo porabili tri svitke vrvi, in že sem zapovedal posekati vrvi, kar je, kakor nalašč, nehal leteti. Kmalu je bil blizo nas, kmalu daleč zadej ali spredej; tako da smo vzeli vesla v roke in se ga včasih prav s težavo izognili. Od lova pa ni bilo nobenega govora več. V svoji slepi jezi nas nij skoro vidil, sim in tje je divjal, poslednjič pa je vendar šel zopet naprej, a ker smo mi pozabili vrvi posekati, nas je zopet vlekel za seboj; ni nas dolgo vlekel, ker posekali smo vrvi, kar je zopet mimo nas pridirjal. Ognili smo se mu ter odšli za sedaj. Pa, grozovitnež se je kmalu obrnil, skoraj tik čolna je postal, kot bi nas hotel ogledati,

potem pa je zginil pod vodo in le konci od vrvi so kazali sled da drví dalje pod vodo. In sedaj še le smo se ozrli, kje je ladija, pa o groza! izginila je. Veslali smo celo noč in celi dan, a veslali smo ravno v nasprotno stran, kakor sem potem preračunal. Veslali smo dva dni in dve noči in skoraj vsi smo že obupali, in glej, v največji sili nam je poslal Bog ladijo „Varior“ in dobrosrčnega kapitana, in rešeni smo bili strašne smrti. Koliko sem pa pretrpel, o tem bodem molčal. Brez tvojega poguma in srčnosti pa, ljubi moj Viljem, bil bi ti in mati v trdi sužnosti, jaz pa bi bil oropan naj dražjih mojih zakladov, namreč tvoje matere in tebe, in vse svoje žive dni bil bi reven, pomorski vojšak.“

Deset dni pozneje pa je jadral „Albatros“ mogočno v pristajo sv. Frančiška, kjer so jih znanci ali neznanci prijazno pozdravljali. Tako je končal Viljem Levis prvo svoje dobro izkušeno potovanje na valovih južnega morja.

X.

Ljubi bralci! prestopimo se za nekoliko let. Srčni Viljem postal je sedaj resnični

kapitan „Albatrosa,“ ker oče ni mogel več na morje, namreč nekoliko zaradi kupčije in nekoliko zaradi starosti. Viljem obvozil je skoraj vse severne regione večnega snega, katerih se le malokdo brez strahu spominja. Tukaj je večni sneg in led doma, tukaj so ledeni hribje take višočine, da kdor jih ne vidi, si jih še misliti ne more. In v te kraje mora iti mornar, ako hoče z obilnim plenom napolnjeno ladijo se domu vrniti. Tukaj v obležju severnega pola, kjer je morje samo nekaj mesecev prosto ledu, je prava domovina kitov ali morskih somov.

Osem let je preteklo od prvega potovanja na jug, in tudi sedaj je bil Viljem namenjen tje iti ter ladijo z bogatim plenom obložiti. Bil je ravno pri tistih otokih, pri katerih pred osmimi leti, a sedaj ne v tako nevarnem položaju kakor tedaj. Da bi se pa še do časa ognil nevarnega skalovja, stal je sam pri kermilu, in čudil se je, kako da je vendar zamogel priti tedaj brez kake škode iz takega skalovja in zatoraj je sedaj velik ovink storil okolo njega. Kar zaupije čuvaj z jarbole: „Ladija! Severnozpadna stran!“

Viljem, opazovaje skalovje, se je skoraj prestrašil, ker dobro je vedil, da v tem morju se le redkokrat nahaja kaka ladija.

Vzel je v roke daljnogled, ter je zapazil, da je to ladija posebno lahkega tesanja in zeló se je čudil, ker je z vsemi jadri plula naravnost njemu nasproti.

„Kaj misliš ti od one ladije?“ obrne se k Nemotu, ki je stopil pri njem v službo in s časoma postal kermilec.

„Jaz bati hudega;“ reče ta pomenljivo. Ropar biti pogosto tukaj, ker otoki imeti dosti zaliv.“

„Možje v orožje!“ zadoní njegov glas po krovu, ker je zapazil, da ima roparica črno zastavo. Oj kako življenje je bilo sedaj na ladiji. Trideset krepkih Amerikancev stopilo je okolo svojega poveljnika.

„So li topovi pripravljene za boj?“ vpraša Viljem. „Da gospod,“ odgovorí topničar.

V četrť ure bil je „Albatros“ popolnoma vojna ladija ter bilo je vse pripravljeno na boj, in mornarjem se je videlo, da ga težko pričakujejo; ker danes ne bodejo lovili soma, ampak roparje. Roparica pa je bila vedno bližej in bližej, tako, da so se že posamezne osebe razločile, katerih je bila polna ladija; vseh oči pa so bile obrnjene, na nekega divjega človeka ki je z daljnogledom „Albatrosa“ opazoval. Na njega pa je tudi Viljem vso pozornost obrnil, pa naenkrat se on stresne in

dá daljnogled Nemotu, ki je takoj razumel, kaj da Viljem hoče. Nemo gleda in pravi: „To biti hudobni Marengo, in mi bomo imeti zelo hud boj. Zmaga on, potem bodo gospod in jaz na vrv viseti.“

„Imaš prav, prijatelj,“ reče Viljem. „Vendar pa bomo skrbeli da se to ne bode zgodilo.“

„Sprožite topove, in dajte jim švinca zobati!“ velí Viljem topničarjem.

Topovi zagromijo, in ko se dim skadí zaupili so mornarji „živio!“ ko so vidili kolika zmešnjava je nastala na roparici.

Zopot so bili topovi natlačeni, pa predno so zamogli sprožiti, prifrčala je velika bomba čez ladijo, odtrgala eno jadro in se je daleč proč na kose razletela.

„Ta ne zna streljati,“ reče Viljem. „Fantje, pokažite jim kako naj se meri, da se zadene! Ste li gotovi?“

Mesto odgovora pa zagrome zopet topovi, a tudi tolovajske puške so počile in ena za drugo ostale v robu ladije. Ker je pa obe ladiji zakrival dim, niso mogli razločiti, akoravno ste si bile že zelo blizo skupaj, koliko škodo da so storile njih krogle in bombe. Zatorej so se pripravili odločno za boj in težko pričakovali, da bi dim izginil.

Naenkrat se vsa ladija strese od silnega groma, ki se je čul. Ognjeni steber preril se je skozi dim in počasi so padali potem posamezni kosi ladije v morje, a „Albatros“ je ostal nepoškodovan.

Morje pa je požrlo roparje in vse njihovo po krivici pridobljeno premoženje in nemirno je pluskalo ob „Albatrosovih“ stenah.

Ta pot pa veseli Amerikanci niso upili svoj navadni „Živio!“ ampak resno so pre-mišljevali, da bi se bila tudi njim taka pri-godila, ako bi jih Bog ne bil varoval, in tako v morju končali svoje življenje.

Viljem počakal je še nekoliko časa, da bi pomagal nesrečnežem, ako bi se kateri prikazal, a ker nobenega ni bilo, popravil je škodo, kar so mu bili roparji storili in srečno je prijadral čez dva mesca z bogatim plenom v svojega rojstnega mesta пристanišče.

Tako je našel občeznani morski tolovaj Marengo ali Hayes svoj že davno zasluženi konec v valovih južnega morja, kjer je do-prinesel naj več hudobij in v nesrečo vrgel toliko ljudi. Tudi tukaj veljajo besede sv. pisma: „Kakor bode te merili in dajali, tako se vam bode vračevalo.“ —

Pristavek :

Dragi bralec ! Vprašam te, zakaj je Marengo postal ropar in izdajalec ? Vsak mi bode odgovoril : „Zato ker je imel slabe starše in slabo izrejo.“ Nejeverni starši tudi družega izrediti ne morejo, kakor tatu, roparja ali tolovaja. Če otrok z mladih nog družega ne sliši, kakor kletev in nesramno govorenje, tudi potem, ko odraste, ne zna družega, kakor to. Če otrok ne sliši svojih staršev moliti in ga svariti, tudi nikdar molil ne bode in nikoga ubogal ; in nij čuda, da postane taki otrok tat in tolovaj, in čudež bil bi le to, da bi postal pošten, odkritosrčen in pobožen. Človek brez vere pa je podoben živali, ki nima pameti in ne razuma. Ves drugači pa je bil Viljem. Rad je molil, kakor smo brali, in bil je trdno v resnicah sv. vere podučen, zato pa tudi nikdar ni obupal in vedno ga je rešil Bog iz vsake nevarnosti. Njegovega največjega sovražnika je rešil smrti in ga otel, da nij padel v morje in še druge je vstavljal, da mu niso ničesa storili. In zakaj je bil tak ? Zato ker je imel starše pobožne, kateri so ga skrbno in pošteno izredili. —

